

С. В. Приживара,
начальник інформаційно-аналітичного відділу
ХарПІ НАДУ, м. Харків

УПРАВЛІННЯ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ

Проаналізовано різні підходи до визначення поняття «управління». Запропоновано власний підхід до визначення поняття «управління».

Ключові слова: дія, діяльність, координація, організація, регулювання, керівництво, управління.

До сьогоднішнього дня поняття «управління» не має однозначного визначення. У це поняття вкладається так багато значень, дається безліч трактувань, інтерпретацій, що часом дуже важко зрозуміти, про що дійсно йде мова, і що мають на увазі, коли пишуть (говорять) про управління. У результаті дане поняття почало охоплювати безліч явищ, відношень і процесів. Воно постає багатозначним, недостатньо визначеним, не строгим і відносним, тому що його змістом виступають цілком різні реальності. Наявність двох, трьох, а тим більше декількох десятків визначень одного і того ж поняття (тобто багатозначність) вказує, передусім, на невизначеність, туманність, неоднозначність нашого уявлення про таке явище, яке ми йменуємо управлінням. Невизначеність змісту даного поняття призводить до того, що ні дослідник, ні практик управління не знає, з чим вони мають справу. Також без з'ясування змісту поняття «управління» не можна визначити і зміст поняття «державне управління». Чітке розмежування термінів (понять) – це перше правило будь-якої науки, в тому числі й науки державного управління. У науці для одного змісту не слід «вигадувати» два і більше імен (термінів), а двом різним змістам не слід давати одне ім'я (термін), тільки якщо тут є співвідношення загального і часного. Тому першочерговим науковим завданням є точне визначення змісту й об'єму поняття «управління».

Наявність великої кількості визначень поняття «управління» вказує на те, що немає ясності відносно змісту того явища, що йменується управлінням.

Найбільш «спільне» визначення поняття «управління» дається у філософсько-соціологічних словниках. Так, у «Філософському енциклопедичному словнику» управління визначається як «елемент, функція організованих систем різної природи (біологічних, соціальних, технічних), що забезпечує збереження їх певної структури, підтримку режиму діяльності, реалізацію програми, цілі діяльності» [5, с. 704]. У цьому визначенні управління виступає, по-перше, як явище, яке властиво будь-якій системі, по-друге, само управління одночасне і елемент і функція. Важко погодитися з твердженням про те, що всім системам властиво дане явище, особливо тим, в яких чоловік не є елементом системи. Так само управління не може бути одночасне елементом і функцією. Це дві різні реальності, що відрізняються своїм змістом. Тому управління, в даному випадку, може бути або елементом, або функцією, але не тим і іншим в одному і тому ж відношенні. На наш же погляд, управління взагалі не є ні елементом, ні функцією системи, тим більше – будь-якої.

Таке широке тлумачення поняття «управління» пов'язане, перш за все, з виникненням кібернетики. Управління почали розуміти як найзагальнішу (універсальну) властивість механічних, біологічних і соціальних систем. Основу цієї теорії склали три принципи, на основі яких ті чи інші явища відносять до управління. Це, по-перше, наявність процесу передачі, обробки й зберігання інформації; по-друге, наявність телеологічного ефекту або цілепокладання; і, по-третє, наявність механізму зворотного зв'язку для корегування дій з досягнення цілей [1]. На основі даного підходу були розроблені математичні і інформаційні теорії управління. Багато аспектів управління описано так званою спільною теорією систем, синергетикою, «організмичною теорією управління» та іншими галузями науки.

Одним із представників «кібернетичного» підходу в розумінні управління є видний російський фахівець у сфері системного аналізу, соціології та управління Д. М. Гвішиані. У своїй центральній роботі «Організація і управління» він відзначає, що з появою кібернетики «управлінням почали

називати організацією цілеспрямованих дій» [4, с. 24]. Також автор виділяє спільні ознаки, які властиві управлінню взагалі. Це наявність системи, причинний зв'язок елементів в системі, наявність підсистем – тієї, що управляє, і тієї, якою керують; динамічний характер системи; наявність параметра, що управляє; підсилювальна здатність системи; зберігання, передача і перетворення інформації; зворотний зв'язок; спрямованість, антиентропійність управління [4].

Важко погодитися з автором як в частині визначення поняття управління, так і в приналежності наведених ознак саме управлінню. Перераховані ознаки відносяться, швидше, до характеристики певного типу систем, ніж безпосередньо до управління. Не зовсім ясно, в якому значенні вживається термін «організації». Чи то в значенні «упорядковувати», чи то в значенні «будова, устрій».

Подібне розширення змісту поняття «управління» призвело до того, що воно почало втрачати свій власний предмет, стало вживатися для позначення явищ (зв'язків, стосунків, процесів), які не мають свідомого початку, мало пов'язані безпосередньо з людською діяльністю і дуже далекі від безпосередньо управління. Управління без цілі (ідеального образу майбутнього результату), без свідомої побудови шляхів досягнення цієї цілі перестає бути управлінням.

Ми вважаємо вірною позицію Г. В. Атаманчука, який вказує, що управління «починається тоді, коли в яких-небудь взаємозв'язках, стосунках, явищах, процесах присутній свідомий початок, інтерес і знання, цілі і воля, енергія і дії людини» [2, с. 41]. Поза і без свідомої, цілепокладаючої діяльності людини управління бути не може. Необхідність в управлінні виникає там і тоді, де і коли виникає потреба в розподілі і узгодженні діяльності деякої кількості людей. От і тлумачення слова «управління» вказує на це – «спрямовувати діяльність, роботу кого-, чого-небудь; спрямовувати хід, перебіг якогось процесу, впливати на розвиток, стан чого-небудь» [3, с. 1511].

Також не можна відносити до явища управління, за справедливим зауваженням відомого російського соціолога А. В. Тіхонова, всі «ті складні

механізми самокомпенсації, саморегуляції, самоорганізації, що виявляються в неживій і живій природі» [6, з 19]. Саме управління А. В. Тіхонов розуміє як «спосіб раціональної регуляції людської діяльності» [Там же, с. 31]. Проте далі автор визначає управління як «цивілізований і раціональний спосіб регуляції дій і взаємодій людей» [Там же, с. 61]. У даному випадку управління пов'язується не з діяльністю, а з діями і взаємодіями людей, що не одне і теж. Дії, взаємодії властиві самій діяльності, але не є самою діяльністю. Але, далі, управління раптом виявляється у А. В. Тіхонова «окремим соціальним механізмом» [Там же, с. 61]. Механізм – далеко не діяльність. Виникає запитання: а що ж розуміє під управлінням автор? Чи то це соціальний механізм, чи то – регуляція? А сама регуляція пов'язується або з діяльністю, або з діями і взаємодією людей.

Проте управління як явище, що існує реально, а не у свідомості дослідника, не може бути одночасно в одному і тому ж відношенні різними явищами. За наявності різного змісту ми маємо справу з різними реально існуючими явищами. Але тоді й назви (у формі терміна) цих явищ мають бути різними.

Зрештою А. В. Тіхонов зупиняється на розумінні управління як способу «регуляції людських дій і взаємодій, утримуючи їх в межах керованості» [Там же, с. 181].

Розуміння управління як регуляції властиво і М. С. Солодкій. Свій підхід вона виклала у низці статей і своїй монографії, які присвячені аналізу проблем і тенденцій в розвитку наукових підходів до управління [7–9]. Змістом управління М. С. Солодкая вважає цілераціональне регулювання діяльності [8], але, розуміючи управління як діяльність, автор характеризує його як таке, що займає наддіяльнісну позицію [10]. М. С. Солодкая виходить з положення про те, що управління як діяльність є взаємодією саме з іншими типами діяльності людей [8].

На наш погляд, М. С. Солодка, цілком вірно розуміючи управління як діяльність (ми додамо – як специфічний вид діяльності), змістом даної діяльності вважає регуляцію.

На нашу думку, управління не є процесом регуляції, навіть якщо його розуміти як цілеспрямовану або цілераціональну. Суттю регуляції як виду діяльності є впорядковування, приведення до певного ладу (тобто заняття певного місця в структурі, ієрархії, або дотримання певній послідовності дій), підпорядкування певним правилам. Процес регулювання без регуляторів не здійснюється. Такими регуляторами в даному випадку виступають норми. До загальноприйнятих норм, які регулюють діяльність всіх людей і кожної людини окремо, відносяться моральні і юридичні норми. Моральні норми виробляються соціумом, юридичні норми встановлюються державою. Як один, так і інший вид загальноприйнятих норм розповсюджується і на соціум, і на громадян держави. Дія даних норм підтримується покладанням санкцій (тобто ставлення в провину) на тих, хто порушує ці норми. Санкції виступають або у формі суспільного осуду (так звана «громадська думка»), або у формі того чи іншого виду «юридичної (правовий) відповідальності». Держава через систему юридичних і нормативних правил здійснює регулювання діяльності всіх без винятку суб'єктів діяльності, як фізичних осіб (тобто громадян), так і юридичних осіб, а також різних громадських об'єднань.

Регулювання є специфічним видом діяльності, предметом якої є діяльність інших людей з метою її впорядковування, тобто підпорядкування правилам (нормам), встановлених тими, хто і здійснює регулювання.

Регулювання й управління розрізняються змістовно, хоча і відносяться до діяльності, будучи різними її видами. У них один і той же предмет діяльності. Але різні цілі, що і визначає характер (зміст) самої діяльності. Управління не зводиться до регулювання.

Іншим не менш поширеним є підхід у визначенні управління як дії, що дуже часто розуміється як керування. Так само визначають управління у своїх роботах Г. В. Атаманчук і А. І. Радченко [2, с. 46; 11, с. 17].

Ми вважаємо, що дія є лише частиною змісту поняття управління. Управління якщо і є дією, то дуже особливим видом дії. Видів дій багато. Вони розрізняються між собою ступенем загальності. Одним з таких видів дії є діяльність. Тоді як управління є специфічним (особливим) видом діяльності. Сказати, що управління є дія, значить нічого не сказати. Так, управлінню властиві ознаки, характерні для дії як такої. Адже дія входить своїм змістом у поняття діяльності. Змістом поняття дія, яка входить у зміст понять як діяльності, так і управління, є прояв активності у формі дії, яка спрямована на той або інший об'єкт і приводить до яких-небудь змін даного об'єкту. В об'єм поняття «дія» входить і управління. У той же час дія є одною з ознак управління. Управління не зводиться до дії. Це поняття визначається через поняття діяльності.

Окрім визначення управління як регуляції та дії, в науковій і навчальній літературі можна зустріти й безліч інших визначень поняття «управління». Так, понад 20 визначень даного поняття наведено в роботі з теорії та історії державного управління за редакцією Г. С. Одінцової, В. Б. Дзюндзюка, Н. М. Мельтюхової, В. В. Никітіна [12]. Автори об'єднали ці визначення в чотири групи: загальна, функціональна, процесуальна та суб'єктно-об'єктна [Там же, с. 9]. Дане об'єднання є досить довільним. Наприклад, не ясно, чому визначення поняття «управління» як «організації і координації діяльності з використанням ресурсів з метою досягнення бажаного результату» [Там же] віднесено до загальних визначень, а визначення поняття «управління» як «процесу діяльності, прийняття і реалізації управлінських рішень» [Там же] віднесено до групи процесуального підходу. Обидва визначення однакової міри спільності. В обох визначеннях йдеться про процесах. У першому визначенні – про процеси організації і координації, у другому – про процес діяльності й ухвалення рішень. Проте ці визначення рознесені по різних групах. Також визначення поняття «управління» як «цілеспрямована координація суспільного відтворення» [Там же] поміщене в групу функціонального підходу, а не в групу

спільних визначень або ж до визначень, що пов'язують управління з процесністю.

На нашу думку, дане об'єднання підходів до визначення поняття «управління» ґрунтується, швидше, не на правилах класифікації (що передбачають єдину підставу для неї), а на якихось, не відомих нам, авторів.

Але не це є, в даному випадку, головним. Викликає подив те, що автори даного навчального посібника не вважають, що заслуговує на увагу існування безлічі визначень базового для науки державного управління поняття «управління». На думку авторів посібника, наявність безлічі визначень пов'язана з багатоаспектністю «такого складного суспільного явища як «управління»» і це «зумовлює наявність в спеціальних наукових і навчальних виданнях значної кількості визначень цього поняття» [12, с. 8]. Сама безліч визначень поняття не викликає у авторів заперечень, і навіть не вважається протиріччям. Адже ця багатозначність, виявляється, пов'язана не з невизначеністю розуміння явища управління, а «залежить від того кута зору, під яким розглядається управління тим чи іншим автором, того аспекту, що при цьому обрано за пріоритетний» [Там же]. Виходить, що вибір визначення поняття залежить від свавілля того або іншого автора.

Виявити зміст поняття – це, передусім, описати суттєві ознаки явища. Це дозволяє здійснити операцію відрізнення. Ця операція дозволяє виявити відмінні риси саме того явища, яке надалі йменується даним поняттям, відрізнити аналізоване явище від інших, схожих з ним явищ. У наведеному прикладі ми саме і маємо безліч визначень одного і того ж поняття. Це дозволяє висунути припущення про те, що терміном «управління» позначено схожі між собою явища. Необхідно розмежувати, відмежувати (відрізнити) ці явища одне від іншого, тобто виявити відмінні ознаки кожного з них. У процесі відрізнення ми отримаємо опис усіх явищ, які переходять під наявними визначеннями.

Дану сукупність визначень доцільно згрупувати на підставі того, про що йде мова в наведених судженнях. У цих судженнях йдеться про організацію, керівництво, координацію, дію, регулювання, діяльність, а також про

управління як механізм і управління – як сукупність функцій. Отже, ми можемо утворити вісім груп.

Зміст термінів «дія» і «регулювання» було проаналізовано вище.

Дуже часто управління визначається як керівництво. У більшості своїх значень слово «керівництво» є синонімом «управління» (як і синонімом слова «регулювання»). Проте є у даного слова значення, яке дозволяє нам відрізнити явище керівництва від такого явища як управління.

Керувати – означає давати вказівку, віддавати розпорядження, одним словом – розпоряджатися. Отже, змістом керівництва є постановка перед підлеглими цілей і завдань. Цим керівництво (за своєю суттю) й обмежується. У цій своїй функції (ролі), воно передує управлінню. А слідує після організації (у значенні процесу) діяльності людей.

Необхідність керівництва пояснюється тим, що, по-перше, цілі й завдання управління (діяльності) задаються людям ззовні, а не є їх власними. Діяльність керованих представляє собою засіб (інструмент) досягнення цілей управління; по-друге, постановка цілей завжди передує будь-якій діяльності. Керівництво, як і управління, є особливим видом діяльності, предметом якої є діяльність інших людей. Метою керівництва є постановка цілі як результату цієї діяльності й визначення критеріїв досягнення поставленої мети керованими.

Також поширено розуміння управління як організації (у значенні процесу) діяльності інших людей. Суть такого явища як організація полягає у створенні структури, внутрішньої будови, місць розташування людей згідно з рівнями підпорядкування і супідрядності, тобто створення ієрархії зв'язків між членами організації (у значенні установи). Діяльність з організації формальної структури передує процесу керівництва. Складно уявляти собі управління, яке не спирається на ієрархію. Визначимо організацію (у значенні процесу) як вид діяльності, предметом якого є створення формальної структури з метою побудови зв'язків підпорядкування і супідрядності.

Розуміння управління як координації діяльності людей може не розглядатися, оскільки приведення у відповідність, узгодження діяльності

людей забезпечується організацією їх діяльності й постановкою цілей та завдань, тобто керівництвом. У даному випадку термін «координація» є синонімом терміна «організація».

На наш погляд, необхідно замінити термін «організація» як найменування процесу створення зв'язків (структури) на інший, оскільки за ним досить міцно закріпилося також і значення «установа».

У менеджменті отримало поширення розуміння управління як сукупності функцій. Так само й управління нерідко розуміється як функція системи (найчастіше – соціальної). При цьому сам термін «функція» є багатозначним.

Термін «функція» має три основні значення. Він уживається у значенні «залежність», наприклад, одних елементів, частин, залежних від інших. Також це слово уживається у значенні «дія, напрям діяльності». І ще дуже часто він уживається у значенні «роль, призначення чого-небудь, значущість». Дослідники часто не вказують, в якому значенні уживається даний термін (поняття). А з контексту далеко не завжди ясно, в якому значенні вживає це слово той чи інший автор.

Нашим завданням не є аналіз контекстів використання терміна «функція» як синоніму поняття «управління». Управління, на наш погляд, не є функцією в жодному із значень цього слова. Також управління не є сукупністю функцій. Планування, організація, мотивація і контроль є цілком самостійними видами діяльності. Хоча вони й пов'язані з управлінням, але не входять у зміст поняття «управління». Це явище є цілком особливим видом діяльності, що відрізняється від інших видів своїм предметом, характером перебігу і ціллю.

І вже зовсім не правомірне вживання поняття «механізм» стосовно соціальних процесів. Не говорячи вже про те, що управління не є механізмом. Соціальному середовищу взагалі не властиві процеси, яким притаманна жорстка, залізна причинність. Йому властиві процеси детермінації, тобто обумовленості. Застосування поняття «механізм» демонструє механістичне розуміння соціуму, сприйняття його у вигляді машини, де все з самого початку задано і первинний імпульс дії з обов'язковістю і в порядку заданої

послідовності досягне потрібної частини, елементу системи. І не лише досягне, але й приведе до запланованої, заданої управлінням зміни. Для соціуму подібні процеси не характерні.

Визначення, які пов'язують управління з діяльністю, ми вважаємо найбільш близькими до дійсного розуміння природи такого явища як управління. У представленій сукупності визначень таких шість: 1) процес діяльності, прийняття і реалізація управлінських рішень; 2) процес або форма діяльності, що передбачає керівництво певною групою людей при орієнтації її на досягнення мети організації; 3) усвідомлена цілеспрямована діяльність людини, за допомогою якої вона впорядковує і підкоряє своїм інтересам елементи зовнішнього середовища – суспільства, живої та неживої природи, техніки; 4) системна, конкретна практична діяльність із свідомої організації всього суспільного виробництва на всіх стадіях його поширеного відтворення; 5) усвідомлена діяльність людей, спрямована на створення оптимальних умов функціонування об'єкта; 6) діяльність органів і кадрів управління щодо впливу на керований об'єкт за допомогою обраних методів для досягнення поставленої мети [12, с. 9-10].

Цілком вірно вказуючи на те, що змістом управління є діяльність, дані визначення по-різному описують характер цієї діяльності. У першому визначенні міститься два предикати – процес діяльності та прийняття і реалізація управлінських рішень. Так, прийняття і реалізація управлінських рішень, швидше за все, може бути діяльністю. Але подані нарізно (діяльність і прийняття та реалізація управлінських рішень), вони виступають по відношенню до поняття управління родовими, тобто загальними поняттями. У видового ж поняття може бути лише одне родове поняття, в об'єм якого воно входить. Отже, в даному випадку управління може бути або процесом діяльності, або прийняттям і реалізацією управлінських рішень.

У першому випадку управління зводиться до діяльності як такої. У другому управління як прийняття і реалізація рішень, що, на нашу думку,

звужує зміст управління. Варто відмітити також, що діяльність сама є процес. Тому недоцільно додавати це слово, щоб уникнути тавтології.

Друге визначення також має два предикати – процес діяльності та форму діяльності. Очевидно, що управління не може бути і тим, і іншим одночасно. Тим паче, що в цьому визначенні сама діяльність розуміється як керівництво людьми, які мають на меті досягнення мети організації.

У третьому випадку управління визначається як діяльність, змістом якої є впорядкування людьми зовнішнього середовища. Таким чином, управління зводиться до діяльності з упорядкування.

Четверте визначення представляє управління як діяльність з організації (у значенні процесу). Сама організація пов'язується з конкретною сферою застосування – виробництвом. Ми вважаємо, що управління та організація є різними видами діяльності.

П'яте визначення управління як діяльності розкриває останню як створення умов для існування об'єкта. Управління не зводиться до створення умов для чого-небудь. Також не ясно, що розуміється у визначенні під об'єктом.

І останнє визначення зводить управління до діяльності лише органів управління. Дане визначення не є коректним, тому що органи управління не здійснюють діяльність. Діяльність притаманна лише людині.

Наведені визначення поняття «управління», що пов'язують його з діяльністю, демонструють достатньо широкий спектр думок про зміст даного поняття і не надають можливість чіткого й однозначного розуміння такого явища як управління.

Ми вважаємо, що змістом поняття управління не є ні організація, ні керівництво, ні регулювання, ні координація, ні функція, ні, тим більше, сукупність функцій, ні дія, ні механізм.

По-перше, управляти можна тільки тим, що (хто) рухається, тобто рухом. Те, що є нерухомим, управлінню не піддається. Сама організація як деяка формальна структура нерухома. Управляти організацією (установою) означає

управляти людьми. А, точніше, – управляти діяльністю, яка здійснюється цими людьми, які і є елементами організації.

Само управління є певного роду процесом, а саме – діяльністю. Як вид діяльності управління відрізняється від останніх видів діяльності такими особливостями, що дозволяють його відрізнити від них.

Сама діяльність є специфічно людською формою активного ставлення до дійсності. Змістом цього ставлення є доцільна зміна і перетворення наявної дійсності.

Дане активне ставлення людини до дійсності характеризується передусім тим, що воно носить цілеспрямований характер. Це означає, що діяльність спрямована (визначається) на досягнення свідомо поставленої мети.

Також діяльність як процес складається з послідовного набору дій, які здійснюються в певних (заданих) умовах. Завершенням діяльності є її результат як реалізація (досягнення) мети цієї діяльності. У діяльність входить і засоби та способи її здійснення. А також у діяльності є предмет діяльності, тобто те, що змінюється й перетворюється в результаті її здійснення. Види діяльності різняться між собою цілями, своїми предметами, засобами та способами здійснення.

Управління як діяльність відрізняється від інших видів діяльності, перш за все, предметом діяльності та метою. Предметом управління як діяльності виступає діяльність інших людей. Зміна і перетворення їх діяльності здійснюється за допомогою впливу на засоби, способи та умови цієї діяльності. Метою управління є розвиток організації (у значенні установа). Не розвиваючись, організація лише відтворює своє існування. При відтворенні часто не враховуються зовнішні умови середовища, в яких існує організація, що змінюються. Це призводить, врешті-решт, до припинення існування такої організації.

Тому ми визначаємо управління як вид діяльності, предметом якої є діяльність інших людей і метою якої є розвиток об'єкта управління.

Список використаних джерел

1. *Винер Н.* Кибернетика или управление и связь в животном мире и машине / Н. Винер. – М. : Сов. радио, 1968.
2. *Атаманчук Г. В.* теория государственного управления : курс лекцій / Г. В. Атаманчук. – 4-е изд., стер. – М. : Омега-Л, 2006. – 584 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
4. *Гвишиани Д. М.* Организация и управление / Д. М. Гвишиани // Избр. труды по философии, социологии и системному анализу / под ред. Ю. С. Попкова, В. Н. Садовского, А. А. Сеитова. – М. : Канон⁺ РООИ «Реабилитация», 2007. – 672 с.
5. *Философский энциклопедический словарь.* – М. : Советская энциклопедия, 1983. – 840 с.
6. *Тихонов А. В.* Социология управления / А. В. Тихонов. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – М. : Канон⁺ РООИ «Реабилитация», 2007. – 472 с.
7. *Солодкая М. С.* Управление как технический ответ на вызов естественных регулятивов / М. С. Солодкая. – Режим доступа : [http:// credonew.ru/content/view/44/22/](http://credonew.ru/content/view/44/22/).
8. *Солодкая М. С.* Сущность управления и проблема управляемости / М. С. Солодкая. – Режим доступа : [http:// credonew.ru/content/view/52/22/](http://credonew.ru/content/view/52/22/).
9. *Солодкая М. С.* К единству социального и технического: проблемы и тенденции развития научных подходов к управлению / М. С. Солодкая. – Оренбург : Димур, 1997. – 208 с.
10. *Солодкая М. С.* Субъект управления: проблема определения, границы активности и ответственности / М. С. Солодкая. – Режим доступа : [http:// credonew.ru/content/view/58/20/](http://credonew.ru/content/view/58/20/).
11. *Радченко А. И.* Основы государственного и муниципального управления: системный подход : учебник / А. И. Радченко. – Ростов-н/Д. : АООТ Росиздат, 1997. – 448 с.
12. *Одинцова Г. С.* Теорія та історія державного управління : навч. посіб. / Г. С. Одинцова, В. Б. Дзюндзюк, Н. М. Мельтюхова, В. В. Нікітін. – К. : Вид. дім «Професіонал», 2008. – 288 с.

Przhivara S. V. Administration as a specific kind of activity.

An the article different approaches concerning definition of notion “administration” were analyzed. One’s own approach to definition of notion “administration” was offered.

Key words: action, activity, coordination, organization, regulation, guidance, administration.

Приживара С. В. Управление как специфический вид деятельности.

Проанализированы различные подходы к определению понятия «управление». Предложен свой подход к определению понятия «управление».

Ключевые слова: действие, деятельность, координация, организация, регулирование, руководство, управление.